

LOVEC

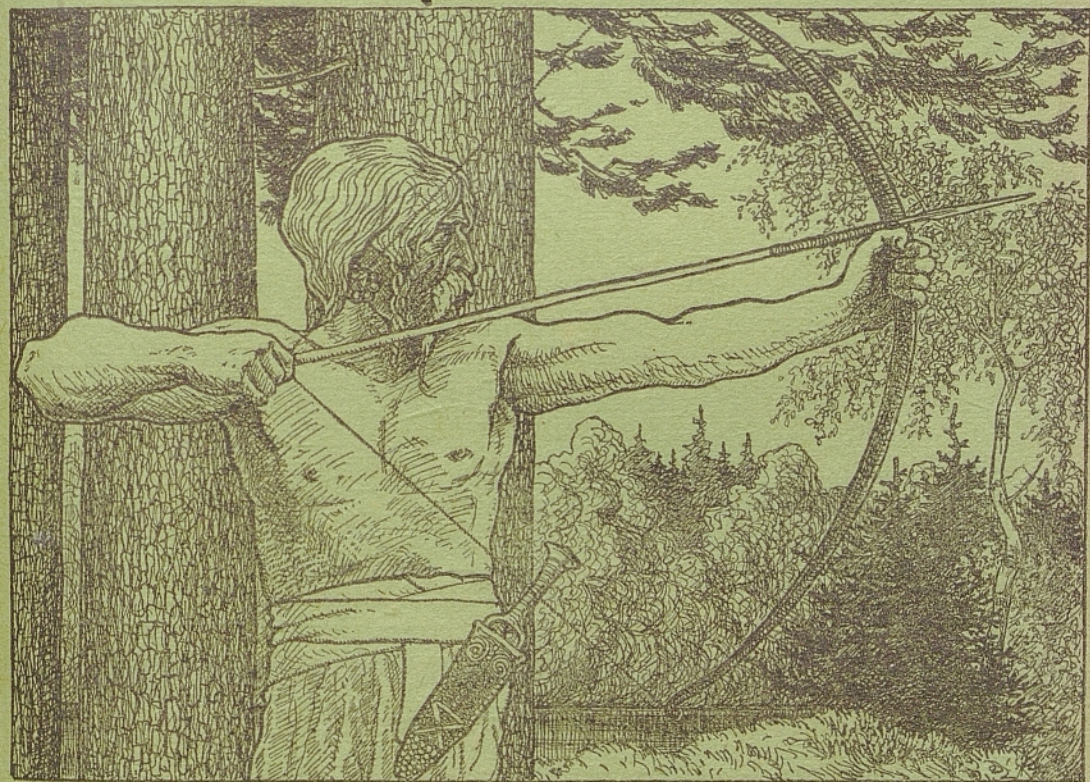
Štev. 7.

List za lov in ribarstvo.

Leto V.

V Ljubljani, dne 15. julija 1914

VSEBINA:

† Nadvojvoda Fran Ferdinand. — LOV: M. Hanzlovský: Iz zapiskov starega lovca. (Dalje prih.) — A. Seliškar: Albinizem in melanizem pri živalih. (Konec prih.) — LISTEK: Dr. P. B.: Misleče živali. — Iz lovskega oprtnika. — Vprašanja in odgovori. — Astronomski koledar. — Mala oznanila. — Oglasi.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **6 kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej **60 kron**, postane ustanoven član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, ki izhaja 15. vsakega meseca. Clani ga dobivajo brezplačno, za nečlane pa velja v Avstro-Ogrski **8 kron** na leto. Kdor prebiva v inozemstvu, mora doplačati še poštnino. Vsaka posamezna številka velja 50 vin. Tudi „Mala oznanila“ stanejo za nečlane 50 vin, člani pa imajo pravico do trikratnega brezplačnega oznanila v listu.

Oglase računa društvo stran po 200 K (na ovitku), ozir. 180 K (na prilogi). Manjši oglasi veljajo sorazmerno manj.

Društvene znake oddaje društvo po 2 kroni.

Jakob Zalaznik, slaščičarna, pekarija in kavarna

Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187. — Telefon štev. 194.

: Mestna hranilnica ljubljanska :

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

**Največja
slovenska
hranilnica.**

Denarnega prometa koncem leta 1913	K 700.000.000—
Vlog	„ 43.500.000—
Rezervnega zaklada	„ 1.330.000—

**Največja
slovenska
hranilnica.**

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ ‰

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade.** — Za varčevanje ima vpeljane lične **domače hranilnike.**

Nadvojvoda Fran Ferdinand

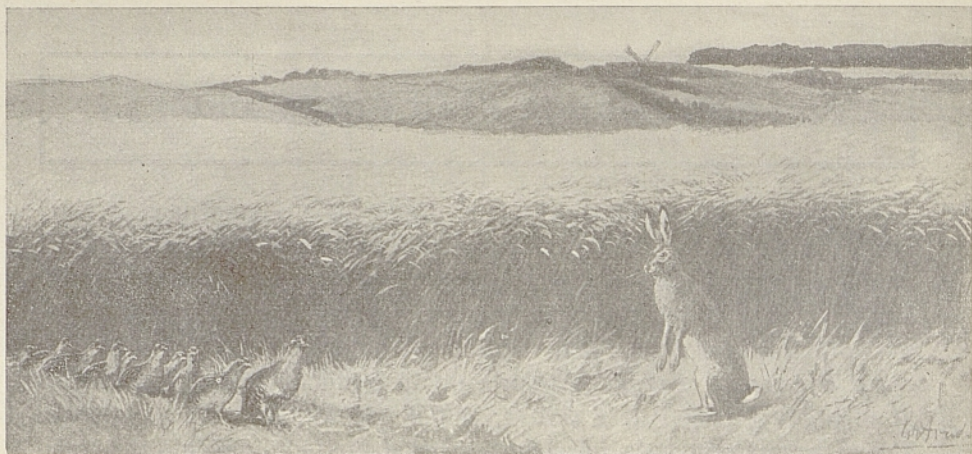
V solnčnem, s cvetjem obsutem rožniku se je pomnožila zgodovina političnih atentatov z enim najgrozovitejših in najusodepolnejših: v Sarajevu, glavnem mestu Bosne, je pretrgala brezvestna roka nečloveškega morilca 28. imenovanega meseca nit življenja našemu prestolonasledniku nadvojvodu Franu Ferdinandu in njegovi soprogi vojvodinji Zofiji Hohenberg. Krogla je podrla up in bodočnost Avstrije na način, ki ni pretresel samo naše države, ampak ves kulturni svet. V globoki žalosti je onemela naša domovina in iskala besed ogorčenja za krvavo dejanje, ki nima vrstnika v zgodovini, obenem pa so trepetala naša srca v globokem sočutju z osivelim našim vladarjem, ki je moral okusiti vse gorje tega življenja, in s tremi tako naglo osirotelimi knežjimi otroki . . .

*

Z nadvojvodom Franom Ferdinandom nismo izgubili avstrijski lovci samo bodočega vladarja, ampak tudi zaščitnika. Nadvojvoda je bil namreč strasten lovec in vzor pravega lovca, ki je dosegel v teku svojega tako tragično končanega življenja kot lovec v resnici knežji plen, dasi je sovražil odstrel v velikem številu. Kljub lovski strasti je bil tako prepričan gojitelj divjačine, da so bila njegova lovišča že skoro prebogata. Bil je strelec, da mu ga ni bilo para. Z občudovanjem so gledali nanj na cesarskih lovih kot na najspretnjšega strelca. Za naravoslovje se je enako prestolonasledniku Rudolfu živo zanimal in je prinesel s svojega potovanja okrog sveta, ki ga je napravil od decembra 1892. do oktobra 1893., da bi si utrdil močno omajano zdravje, 18.000 predmetov za narodopisno in 14.000 za naravoslovno zbirko. S sistematično krepitvijo si je utrdil telo tako, da je prenašal z lahkoto vse napore lova. Glavna poteza njegovega značaja je bilo vestno izpolnjevanje dolžnosti: na lov je jemal poleg razločljivega šatora vedno tudi malo pisalno mizico . . .

Slovenski lovci polagamo s tem na grob visokega in plemenitega lovca v zvest, neminljiv spomin zeleno vejico.

M. Hanzlovský :

Iz zapiskov starega lovca.

(Dalje.)

Na ta način smo polovili z lahkoto skoro vse fazane ter jih čez zimo zaprli v kolibe, napravljene za ta namen. Dogodilo se je pa tudi, da je ostal sem ter tja kakšen samec zunaj. Tega smo morali stražiti, da ga ni poslal kak nepridiprav ob luninem svitu v večno lovišče. Ravnokar omenjena prezimovališča fazanov stoje pri vsaki lovski hiši. Te kolibe so 6—8 m dolge in 4—6 m visoke, lesene, brez stropa in z deščicami krite. Notranjost je predeljena na tri ali štiri dele, ki imajo dve po 1 m visoki in široki odprtini, da se fazani lahko selijo iz enega oddelka v drugega. Tla so pokrita z drobnim peskom. Od tal do strehe segajo v enem oddelku vejnata drevesa, da posedajo po njih fazani.

Tu hranijo fazane z ječmenom, sem ter tja zaradi okrepčanja z drobno zrezanim zeljem in drugo zelenjavo. Dolžnost lovcev je, da se zadostno založe z zelenjavo za vso zimo. Seveda morajo dobiti fazani v koritca vsak dan sveže vode. Na spomlad, ko se ni treba več bati snega, polove zopet fazane v teh shrambah in jih znosijo v prej omenjenih vrečah v lovišče. Vse leto pa je treba fazane zato krmiti, da se ne razgube zaradi prehranitve daleč naokrog.

Z valjenjem se je pričela za nas stroga služba. Najbolj so nam nagajale ptice roparice. Vrane in srake so nam končale največ zalege, zato smo jih preganjali z neizprosno krutostjo. S štirinogatimi roparicami smo počedili že pozimi precej, zato smo imeli pozneje v lovišču opraviti le še s kakim pritepencem. Pa ne samo s fazani, ampak tudi s poljskimi jerebicami smo imeli obilo posla. K lovišču je pripadalo namreč

obsežno polje, kjer je bilo mnogo te perutnine. Lovili smo jih samo zaradi dvornih lovov v mreže ter jih nosili na prostor, kjer je bil napovedan dvorni lov. Preden smo izpustili jerebico na poljani, smo ji izruvali iz vsake perutnice po tri peresa, da se ni mogla tako daleč odstraniti. Poloviti in izpustiti smo jih morali 400—500, preden se je vršil lov. Tudi za jerebice smo postavili vsako leto v jeseni obilo lop, kjer smo jih hranili od jeseni vso zimo.

Človek bi ne verjel, koliko ima ta uboga živalica sovražnikov! Kmetje jih love v zadrge; jastrebi, vrane in srake, mačke in še cel regiment štirinožcev jih zasleduje. Treba je v resnici vestnega varstva, da se omenjena perutnina nekoliko razplodi.

Na teh poljih so gojili razen jerebic tudi mnogo zajcev. Pri dvornih lovih je padlo večkrat po 1000—1400 zajcev.

Pred lovom na zajce smo ogradili prostor z letvami. Nato je prišel višji lovski mojster ter pregledal vse. Gonjačev smo najeli 300—400.

V noči pred lovom so jih razpostavili dvorni lovci na približno 4—5 km dolgem in 5—600 m širokem prostoru, da so pognali na polju nahajajoče se zajce na manjši prostor.

Zgornjo stran pogona zastavijo z daljšo, primerno visoko mrežo, levo in desno pa zapro gonjači, med katere so uvrščeni v določenih razdaljah dvorni lovci, ki morajo paziti na red. Spodnjo stran tako dobljenega lovišča zapro tudi gonjači, toda le za toliko časa, dokler ne pride dvorna gospoda. Do prihoda te se morajo zadržati gonjači popolnoma mirno, da ne preplašijo preveč zajcev. Ko je vse urejeno, se začnejo lovci-strelci pomikati v smeri proti mreži, medtem ko se zožuje vedno bolj tudi črta gonjačev. Vsak strellec ima za seboj dva napenjača pušk. Tem slede v primerni razdalji vajenci s psi-donašalci, da polove zastreljene zajce. Zadnji so vozovi trgovcev z divjačino, ki pobirajo padle uhljače in jih nakladajo na voz. Vsi lovci po poklicu so v paradi. Puške nimajo, ampak si opašejo samo lovski nož. Polovica jih gre peš, polovica jih je pa na konjih. Uspeh takega lova si predstavlja lahko vsakdo. Res, da prihajajo na te love samo dobri strelci, toda vsak strel le ne zadene. Lahko trdim, da odnese desetina skupaj nagnanih zajcev kožo docela zdravo ali pa neznatno opraskano. Potek lova je zanimiv. Ko so zajci nagnani že na razmeroma majhen prostor in vidijo, da jim je beg onemogočen, začnejo telebati ob mrežo. Ker pa stoji ta trdno, se obrnejo proti gonjačem, ki jih zavračajo s palicami. Pogosto se zažene preganjani zajec gonjaču v prsi, da imata za trenutek oba dosti.

Pogon traja od 9 ure zjutraj približno do 4. ure popoldan. Začetek lova naznanijo s fanfaro, ravnotako konec. Po končanem lovu se vrši pregled ustreljene divjačine. Ako je padlo v primeri s prejšnjim lovom.

dovolj divjačine, dobi vodja lova pohvalo, sicer pa dolg nos, katerega postane deležno vse osovbe. Izgovor s slabimi vremenskimi razmerami ali s čim drugim ne pomaga nič. Vodja je vsega kriv!

V lovišču se je nahajalo tudi mnogo kuncev. Dasi smo jih silno veliko postrelili in polovili, jih vendar nismo mogli zatreti. Najnavadnejši način lova na kunce je bil z vretico. Vsak lovec je moral gojiti najmanj 3—4 teh ličnih živalic. Ne maram se spuščati v njihov popis, ker menim, da so znane vsakemu lovcu vsaj iz knjige. Pripomniti hočem samo, da jih nismo smeli hraniti s sirovim mesom, ampak samo s kuhanim; sem ter tja smo jim dali tudi kako sveže jajce in mleka, za nameček pa tudi črešenj in drugega sadja. Prišli smo namreč do prepričanja, da so postale s sirovim mesom hranjene vretice zelo hude, tako da jih ni bilo varno prijeti z roko. Ravnotako so take vretice v rovu rade zadavile kunca in ga pohrustale. Ko so pa končale to opravilo, so se mirno ulegle v luknji k počitku in zasmrčale. V takem slučaju nam ni preostajalo drugega kot izkopati vretico ali pa čakati tako dolgo, da se je vzbudila in prišla na dan. Vretice smo nesli v nalašč zato napravljenih škatlicah v lovišče. Kjer smo našli sveže obiskane rove kuncev, smo jih zastavili s strelci ali pa pokrili z mrežicami, za to napravljenimi. Nato smo spuščali počasi vretico za vretico v rov. Ni trajalo dolgo in že se je začul v notranjosti šum in ropot. Kot blisk so planili kunci drug za drugim vun. Kdor je hotel streljati, je moral biti uren, kajti v naslednjem trenutku že ni bilo kunca. Ravnotako urno smo morali delati, ako se je zamotal kunec v nastavljeno mrežo, kajti hitro si je bil v svesti, kaj ga obdaja. Z veliko naglico je pregrizel mrežo in se oprostil.

Streljanje in lovljenje kuncev je spadalo v delokrog lovcev. Udeležilo se ga je pa tudi mnogo povabljenih lovcev, ker jim je nudil ta lov obilo raznoterega veselja. Smodnika in šiber niso smeli štediti, kajti tudi dober strelec je zadel komaj 50%.

Vretice ostanejo pod zemljo toliko časa, dokler ne spravijo zadnjega kunca na dan. Nato šele pridejo počasi iz rorov in se puste poloviti ter spraviti v škatle. Ponekod jim obešajo tudi kraguljčke okrog vratu, da znajo, kje se zadržujejo. Pri nas nismo tega delali. Veliko kuncev smo ustrelili na čakanju ob večernih in jutranjih urah in pa ob luninem svitu. Tu pa je treba velike mirnosti, kajti najmanjši šum jih preplaši.

Med roparicami smo pogosto naleteli na dehorja. Kar nismo polovili teh smrdljivcev med letom v skopce in druge pasti, smo jih lovili pozimi, ko so bila fla zamrzla, na ta-le način: Izsledili smo kar največ mogoče rorov ter to javili svojemu predstojniku. Ta je dal nato napolniti z vodo sod, na katerem je bila pritrdjena cev, ter ga dal od-

peljati k domovanju dehorjev. Polagoma smo spuščali vodo v rov in ta mokri element je pregnal roparje na dan, nakar smo jih po navadi kratkomalo s kolom potolkli. Na ta način smo jih uničili veliko. Ostali so samo oni, ki so si izbrali tako skrita domovanja, da jih nismo mogli najti kljub največji pazljivosti.

Vsak lovec je moral imeti tudi uharico. Akoprav zahteva lov z njo precej spretnega lovca, ima le veliko zanimivosti. Ker je pisal „Lovec“ že prej o njem, prehajam na „makslerje“. Tako imenujejo v dunajski okolici polagalce zank po podobni nemški besedi, ki pomeni zanko. Drhal „makslerjev“ je zelo pisana. Kmetič nastavlja zanke, medtem ko dela na polju; njegov fant ali njegovo dekle, dostikrat tudi njega žena znajo spretno pognati jerebice in zajčke vanje. Malo pogleda okoli, ali ga kdo opazuje — in že roma uboga živalica v koš pod kakšno zelenjavo. Toda ti še niso najhujši. Okrog Dunaja namreč kar mrgoli slabše, pa tudi boljše oblečenih tičev, ki hodijo samo zanke nastavljat. Dostikrat sem srečal sredi polja na samotnih stezah fino oblečenega gospoda, ki se je delal, kot bi bil ravnokar ušel mestnemu prahu, da se naužije na prostem svežega zraka. Toda mi smo poznali tako gospôdo! Naredil sem se, kot bi ne videl na njem nič sumljivega ter sem ga opazoval skrivaj. Kmalu sva bila skupaj in na uradu je pokazala preiskava fraka obilo zank in ulovljenih jerebic. Navadno imajo te vrste gospodje zanke za srajco ali pod — cilindrom skrite. Ko sem nastopil službo v cesarjevih loviščih, se mi še sanjalo ni, da bi mogli sploh takšni gospodje škodovati lovu. Toda izkušnja me je pozneje izučila. Nekega takšnega „makslerja“ sem opazoval, ko je nastavljal z vso spretnostjo kar trideset zank zapored, in gotovo bi ne bilo ostalo njegovo delo brez uspeha, da ga nisem zgrabil pravočasno. Kazni za te vrste ljudi so bile zelo visoke.

Druge vrste „makslerji“ so nastavljalci mrež. Ta sodrga si izbere za svoje delo noč. V mraku, ko se jerebice oglašajo, jim nastavijo na primernem kraju mrežo in jih gonijo polagoma proti njej. Le redko jim uide katera od kite. Ako se jim ne zdi početje iz kateregakoli vzroka varno, si zapomnijo mesta, kjer so sedle jerebice. Nato vlečejo mrežo ponoči ali ob svitu lune ob tleh ter pokrijejo uboge ptice. To sem navedel samo zato, da izvedo lovci, kako se ravna v bližini mest z divjačino, ne da bi slutil marsikateri gospodar kaj o tem. Zatorej pozor!

O socijalnem stališču cesarskih lovcev naj zadostuje sledeče: Vse cesarsko lovišče je razdeljeno v več delov. Načeluje mu višji lovski mojster, kateremu je prideljen lovski mojster z več lovci. V vsakem delu je nastavljen še posebe lovec z dvema pristavoma, oziroma pomočnikoma. Lovci so vsi v uradniški skupini in imajo temnozeleno

uniformo, lovski nož, ostroge in kot distinkcijo zlata hrastova peresa z želodom. Razen plače vlečejo še pavšal za vzdrževanje konja, uharice, 4 vretic, dveh frmačev in za nakup zrnja in druge za krmljenje potrebne hrane.

Koliko stane tak lov, tega si še misliti ne moremo. Razen za osobje je treba plačati vsako leto še ogromne vsote najemščine in odškodnine.

(Dalje prih.)

Albin Seliškar:

Albinizem in melanizem pri živalih.

III.

Vzroki albinizma in melanizma.

Dve poti vedeta do spoznanja činiteljev, ki povzročajo barvne nepravilnosti: opazovanje naravnih vplivov okolice, v kateri živi nenormalno barvana žival, in eksperiment, ki mora imeti za posledek albinistično, oziroma melanistično obliko. V največjem obsegu izvaja take eksperimente priroda sama (nenavadna vročina, vlaga, mraz). Samo opazovanje okolice, v kateri živi kak organizem, ne more dati nikdar jasnega odgovora na vprašanja o postanku patologičnih pojavov. Upoštevati je treba, da živi organizem pod vplivom neštetihi činiteljev, ki so nam v bistvu še deloma neznani. Človek upira svoj pogled večinoma enostransko le na del zunanjih vplivov ali celo samo na enega. Pri vestnih živalskih eksperimentih je ta nevarnost manjša. Tu se da umetno odstraniti velik del vplivov, tako da je mogoče v najboljšem slučaju računati le z dvema glavnima činiteljima: s posebno življenjsko obliko in z določenim, večinoma anorganičnim prirodnim pojavom. Seveda se da vsak izmed teh činiteljev razstaviti v veliko število posameznosti, ki jih je zopet nemogoče vseh uvaževati. Eksperimentov o albinizmu in melanizmu so izvedli doslej razmeroma malo, največ še na metuljih. Razumljivo je to, če pomislimo, da so združene z eksperimenti na večjih živalih velike težkoče.

Vzroke pojavom nepravilnosti delimo v dve večji skupini: v notranje in v zunanje.

Notranji vzroki temelje na posebnostih celega anatomičnega in fiziološkega ustroja, ki jih imenujemo skupaj konstitucijo živali. Konstitucija ene vrste je različna od konstitucije druge, kar se kaže jasno v posebnem duhu vsake vrste, zlasti pri žuželkah. Razliko — seveda nekoliko manjšo — opazamo pri pasmah iste vrste in slednjič pri poedincih. Lastnosti živali so odvisne predvsem od staršev;

domnevne izjeme nam razjasnjuje nauk o atavizmu (pojavljanje življenjskih oblik prednikov pri sedanjih organizmih) in Mendlov zakon o bastardih. Zlasti ta je važen za razlago nenadne nastopa

Delna beličnost.

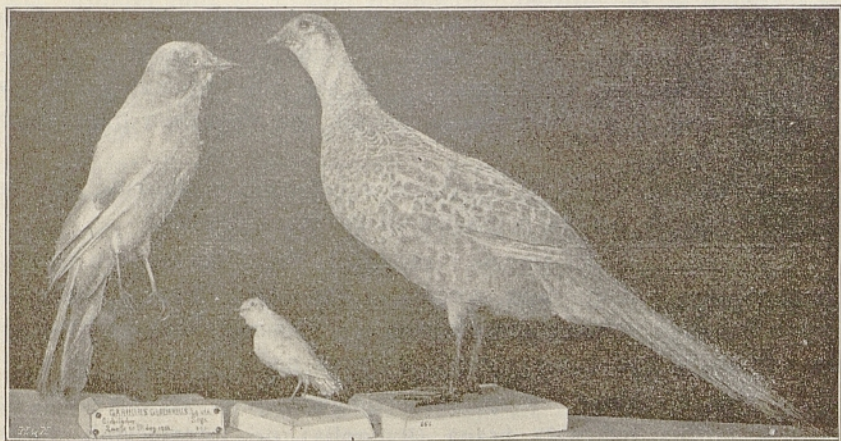

Vrabec

Jerebica

Kos

Popolna beličnost.

Šoja

Gozdni škrlanec

Navadni fazan

barvnih nepravilnosti pri mladičih, ki izvirajo iz dozdevno normalnih staršev. Ako zasledujemo razvoj teh, pridemo včasih do zaključka, da so starši potomci normalno in nenormalno barvane živali. Ako križamo n. pr. sivo miš z albinistično, so potomci vsled prevladovanja sive

barve sivi, vendar ima del miši druge generacije prikrito (recesivno) belino. Pri naslednji generaciji se pokaže prikriti albinizem pri četrtini potomcev, tri četrtine miši so pa sive.

Od notranjih vzrokov, ki določujejo spol, je odvisen spolni albinizem (melanizem) pri mnogih živalih, tako n. pr. nastopa melanizem pri gadu predvsem pri samicah, albinizem pri metulju-šarcu (*abraxas grossulariata* v. *lacticolor*) pa izključno na ženskih poedincih.

Vpliv parjenja med sorodniki na albinizem smo že omenili. Tako parjenje (Inzucht; Inzestzucht — ožje parjenje med sorodniki iste stopnje) temelji na izpremenjenem, nenaravnem načinu parjenja in ima za posledico bolehalo izpremembo konstitucije pri potomcih. Možno je seveda le pri živalih, ki žive v velikih jatah, oziroma krdelih, tako n. pr. pri divjih kozah, srnah, jelenih, zajcih, pri nekaterih pticah in pri žuželkah.

Ta pojav nam tudi pove, kako si moramo razlagati vpliv notranjih činiteljev na barvne nepravilnosti. Zlasti albinizem pri metuljih je odvisen od bistveno neznanih notranjih vplivov, o katerih pač lahko domnevamo, da obstoje v življenjski nezmožnosti protoplazme, ki sestavlja živalske stanice, enako kakor ima življenjska nesposobnost združitve sorodnih spolnih stanic pogubonosni vpliv na nastajajoči mladi organizem.

Da povzročajo notranji vzroki postanek albinizma, nam najbolj pričata dva slučaja pri metuljih, o katerih poroča Standfuß. Iz dveh izredno svetlih gosenic (slivin prelec — *lasiocampa pruni* L. in navadni kosmatinec — *arctia caja* L.), ki sta bili vzgojeni skupno z normalnimi pod istimi življenjskimi pogoji, sta se razvila popolnoma albinistična metulja.

Telesna konstitucija se izpremeni v bolehalo v starosti; zato se pojavljajo pogosto barvne nepravilnosti pri starih živalih.

Zunanji vzroki so zelo raznovrstni. Večinoma so ozko zvezani med seboj, kakor n. pr. suša, vročina in nedostatek hrane. Upoštevati je treba pri vseh notranje razpoloženje organizma, kajti razne živali, ki stoje pod istimi vplivi, ne reagirajo na enak način.

a) Vpliv hrane. V splošnem pregledu smo že povedali, da povzroča močna tolščnata hrana (konoplja) pri udomačenih pticah melanistično perje. Baje se da potom hranitve z oljnatimi semeni doseči tudi pri vevericah temni različek.

Mnogo slučajev barvnih nepravilnosti, umetno povzročenih po kakovosti hrane, je znanih pri žuželkah. Ako krmimo gosenice navadnega kosmatinca z neobičajno pičo, n. pr. z orehovim listjem, s salato ali s poljskim ostrožnikom, postanejo metulji rjavi. Slične pojave je opazoval

Kolbe¹ pri somračnikih. Pri mnogih hranitvenih poizkusih se pa niso pokazale nikake izpremembe.

Na razvoj barvil vpliva v veliki meri tudi veličina hrane. Žabe postanejo vsled nedostatka živil temnobarvne. Knauth² je opazoval pri velikem številu shujšanih rib, ki so živele na tesnem prostoru, melanistične oblike. V ostrem nasprotju s temi opazovanji je mnenje ornitologov, da se nagibljejo severne ptice radi pomanjkanja hrane k albinizmu, medtem ko se pojavlja pri južnih, v ugodnejših razmerah živečih živalih pogosto melanizem. Do enakega naziranja je došel Standfuß glede metuljev. Na jugu — enako pri nas v gorkem letnem času — je prehranitev živahnjša, zato so metulji, ki se razvijejo v takih okolištinah, večji in polnobarvnejši.

Naziranje o vplivu obilne hrane na razvoj melanizma potrjujejo tudi fiziologična raziskavanja o izvoru črnega pigmenta. M. pl. Linden³ meni, da izvirajo pigmenti iz krvnih barvil. Ta so pa — vsaj pri žuželkah — zgrajena iz barvil hrane, ponajveč iz rumeno-zelenih pigmentov, ki potemne v organizmu vsled kemičnih izprememb.

Eksperimentalno je dokazal odvisnost barvnosti od dostavljanja hranil v barvonosce Tornier.⁴ Podučen je njegov eksperiment na sedmeropikčasti polonici (*coccinella septempunctata* L.). Kadar pretrga razvita polonica lupino, v kateri je počivala kot buba, še nima nikake barve. V tem stadiju ji je vrezal Tornier v pokrovke z dvojnimi rezilom križ. Robovi rane so postali temnočrni; okrožje, ki je obdajalo križ, je postalo nenormalno rumenkasto; okoli rumenega polja se je razvil črn pas in šele za tem normalna rdeča barva po ostalem delu pokrovk. Pri robovih ran se je namreč ustavil tok krvi, odložil črni pigment in zalepil rano. Prerezane žile so se skrčile okoli križevih robov in niso mogle privajati zadosti pigmenta v površje, ki je radi tega pobledelo; pred skrčenim delom žilja se je seveda nakopičila kri in povzročila temen pas. — Slične uspehe je dosegel Tornier pri žabah, ki jim je umetno deloma oslabil barvonosce, deloma pa povzročil, da se je koža pretesno oprijela površja in da je zožila žilice. Žabe se radi tega mogle izbarvati in so ostale rdečkaste ali celo belkaste.

Nekaj podobnega se opaža pri plazilcih na onih mestih kože, ki se zelo gubančijo. Vsled slabega razvoja žil, torej vsled slabe hranitve so ta mesta precej svetla. Slično se pojavlja delni albinizem pri pticah, če so ranjeni peresni mešički, iz katerih se tvorijo peresa.

¹ Einleitung in die Kenntnis der Insekten 1893.

² Zoolog. Anzeiger 1893, št. 382.

³ Leopoldina 1902, št. 28.

⁴ Sitzungsb. der Ges. naturf. Freunde, Berlin 1907, str. 81—89.

b) Vpliv temperature. Odvisnost ekstremne barvnosti od temperature so dokazali mnogoštevilni eksperimenti z metulji. Rezultati teh eksperimentov so v glavnem sledeči:

Če izpostavimo srednjeevropske bube metuljev mrazu (0° do $+10^{\circ}$ C), se razvijejo različki, ki žive normalno v severnih krajih; v enaki temperaturi se razvijajoče poletne bube, ki bi morale dati poletno metuljevo obliko, dajo pomladno (zimsko), svetlejšo obliko. Nasprotno izlezejo pri višji temperaturi ($+35^{\circ}$ do $+38^{\circ}$ C) iz normalnih bub metulji, ki odgovarjajo v barvi južnim varietetam, oziroma iz zimskih bub poletni metulji. Ako se temperatura še nekoliko zviša ($+38^{\circ}$ do $+40^{\circ}$ C), se pojavijo proti pričakovanju — severni različki, enaki onim, ki jih dobimo iz bub, ki so ležale v mrazu 0° do $+10^{\circ}$ C. V skrajnih toplotnih ekstremih, ki jih morejo prenesti bube (0° do -20° C in $+41^{\circ}$ do $+46^{\circ}$ C) se razvijejo zopet popolnoma enake oblike, ki se pa večinoma ne pojavljajo v naravi, temveč so umetne tvorbe.

Iz teh poizkusov sklepamo lahko, da vročina in mraz ne vplivata specifično (direktno), temveč le indirektno na razvoj barve; oba toplotna ekstrema zadržujeta razvoj pigmenta in povzročata albinistične, včasih pa melanistične oblike (vrstna varijacija!).

To velja seveda le za ekstremno toploto. Če odgovarja višina temperature optimumu, v katerem se razvije barvilo najpopolneje, nastanejo melanistični poedinci. Kammerer¹ je eksperimentiral s kuščaricami, pri katerih leži toplotni optimum zelo visoko. V temperaturi 37° — 40° C so se razvili lepi temnobarvni poedinci. Če se pa prekorači optimum, se pojavi degeneracija melanina; tako dobe n. pr. pri pozidnem martinčku v temperaturi čez 37° C luske bel rob, kar znači nedostajanje in razpadanje črnega pigmenta (leukomelanizem).

Znana vročina leta 1911. je povzročila nenavadno mnogo barvnih nepravilnosti pri živalih, kakor je opazoval v Nemčiji Simroth.² Med 300 fazani, ki so bili ustreljeni na enem lovu pri Petersbergu, jih je bilo več kakor sto albinističnih. Preparatorji so dobivali cele množice belih vrabcev, krtov, hrčkov, dehorjev, miši, zajcev in kun. Nasprotno so opazovali tudi mnogo slučajev melanizma, n. pr. črno lisico, črnega hrčka, veliko število črnih veveric. Na Turinškem je bilo imenovanega leta pet šestin vseh veveric melanističnih.

Vpliv te vročine na hrošče je opazoval Hipp.³ Prišel je do zaključka, da so nekatere vrste pobledele, medtem ko se je razvil pigment pri drugih obilneje. Vpliv temperature na razvoj barvnih nepravilnosti je torej zelo odvisen od notranje konstitucije.

(Konec prih.)

¹ Zentralblatt f. Physiologie 1907, str. 261—263; Verh. z.—b. Ges., Wien 1907, str. 134—136. ² Natur, Leipzig 1912 in 1913. ³ Natur, Leipzig 1912, str. 427—430.

L I S T E K

Dr. P. B.:

Misleče živali.

Da živali mislijo in sklepajo, ni za lovca nič novega, saj nam služi pes ravno s to zmožnostjo. Vemo tudi, da izražajo živali svoje misli na razne načine. A to izražanje je le pri posameznih, posebno razumnih živalih jasno in vsaj kolikor toliko določno, sicer pa temno, nerazumljivo in v zelo mnogih slučajih tako slabo, da nima za nas pravega pomena. Tudi je krog živalskih misli omejen. Lovski pes misli samo o lovu, pes-čuvár o sovražnikih hiše itd. Da bi se pa povzpele živali nad krog, v katerem so vzrasle in za katerega so ustvarjene, to so redki slučaji. Vemo tudi, da ne razumemo samo mi živali, ampak da tudi one nas razumejo in to celo bolj kot mi njih. Posamezna povelja, pa tudi daljša naročila razumejo živali, da bi pa prekašale v inteligenci celo ljudi, to je vprašanje, ki razburja v naših dneh učeni svet. Sicer delajo, mislijo in govore v pravljičah živali kakor ljudje, a te pravljice so nastale v onih časih, ko je živel človek skoro na isti stopnji kot živali in v prav ozkem stiku z njimi, tako da si je predstavljal njihovo življenje kot svoje. Ko so minili ti časi in je zapuščal človek vedno bolj in bolj živali za seboj, se je porodilo naziranje, da je glavna razlika med človekom in živaljo ta, da ima človek pamet, žival pa ne. Skozi stoletja je temeljila in temelji še dandanes na tem nazoru duševna sreča milijonov ljudi. V naših časih pa, ko se ruši staro mišljenje in trese duševni nihilizem stoletja veljavne dogme, se zdi, da bo padlo tudi omenjeno naziranje o razmerju med človekom in živaljo.

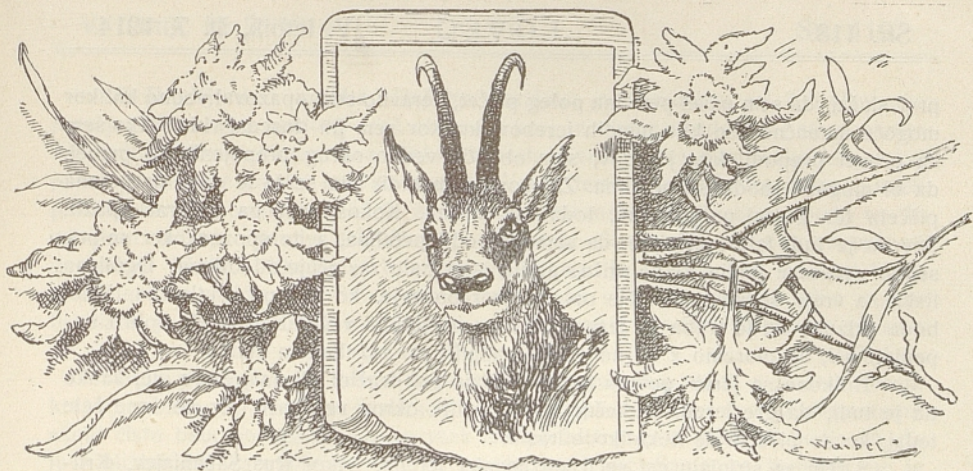
Problem mislečih živali ni čisto nov. O njem obstoja že precej bogata literatura, katere središče tvori knjiga: „Misleče živali.“ Spisal jo je Karel Krall, draguljar v znanem industrijskem mestu Elberfeldu na Nemškem. Ta mož, za čigar učene konje se zanima marsikateri učenjak svetovne slave, je glede pouka živali učenec nekega berlinskega mizantropa, ki se je pisal Vilhelm pl. Osten. Ta je imel precej denarja in se je lotil, čudak, kakor je bil, pouka konj. Toda izprva mu ni šla stvar po sreči, dokler ni dobil l. 1900 ruskega žrebca Hansa. Ta je ob Ostenovi potrpežljivosti tako hitro napredoval, da si je pridobil kmalu častni priimek „Modri.“ S svojo modrostjo je prevrgel skoro vso našo dosedanje živalsko psihologijo in je načel vprašanja, ki spadajo med

najznamenitejša sedanjega časa. Celo sloveči dr. Ed. Claparède, profesor na ženevskem vseučilišču, ga je obiskal in spisal o tem obisku celo monografijo. Med drugim piše o njem: „Najprej so seznanili konja z različnimi navadnimi pojmi, kakor desno in levo, zgoraj in spodaj; potem se je pričel nazorni pouk v računstvu. Hansa so pripeljali k mizi, na katero so postavili eden, dva in več malih stožcev. Pl. Osten, ki je klečal poleg Hansa, je imenoval odgovarjajoča števila in zahteval od konja toliko udarcev s kopitom, kolikor je bilo stožcev. Potem so zamenjali stožce s števili, ki so jih zapisali na črno desko. Rezultat je bil presenetljiv. Konj ni znal samo šteti, t. j. zaznamovati številke z udarci s kopitom, ampak tudi sam izvršiti prave račune in rešiti majhne naloge.“ Pri tem računanju je bil konj tako siguren, da se ni dal motiti od svojega gospodarja, upokojenega učitelja računstva. Nekoč ga je vprašal pl. Osten nalašč: „Ni res, da je dvakrat dve pet, trikrat tri pa osem?“ Toda Hans se ni dal zmotiti in je nakazal s kopitom pravo število. Hans pa ni znal samo računati, ampak tudi brati. Nekoč mu je ukazal dreser prebrati besedo „Dönhoff“. Hans je začel pravilno z Dö, a pl. Osten ga je hotel popraviti, češ da mora biti o mesto ö, t. j. dva udarca mesto treh, vendar se Hans ni brigal za Ostenovo popravo, ampak je čital popolnoma ravnodušno, a pravilno dalje. Bil je tudi muzikaličen in je razlikoval harmonične in neharmonične zvoke. Razen tega je imel čudovit spomin: znal je povedati datum vsakega dneva tekočega tedna. Skratka: znal je vse naloge, ki jih more rešiti štirinajstleten učenec.

Ti poizkusi so vzbudili veliko zanimanje in modri konj je dobival čimdalje več obiskov. Časopisi so raznašali njegovo slavo, dokler se ni vnela polemika med onimi, ki so verjeli v resničnost imenovanih poizkusov, in med onimi, ki so smatrali vso stvar za goljufijo. L. 1904. je posetila konja znanstvena komisija, obstoječa iz profesorjev psihologije in fiziologije, iz ravnatelja nekega zoologičnega vrta, iz živino-zdravnikov in konjeniških častnikov. Našla ni ničesar sumljivega, a sodbe se ni upala izreči. Izbrali so drugo komisijo, katere član je bil Oskar Pfungst z berlinskega psihologičnega laboratorija. Ta je izdelal po mnogih poizkusih obširno poročilo, v katerem je trdil, da nima Hans niti najmanjše inteligence, da ne pozna niti števil, niti črk, da ne zna šteti, računati ali brati, ampak da odgovarja na podlagi malih, neopaznih in nezavednih znamenj, ki mu jih daje gospodar.

To poročilo je zadostovalo javnosti. Kljub protestom ubogega Ostena ni verjel nikdo več njegovi umetnosti. Celo oni, ki so ga prej občudovali, so se zdaj norčevali iz njega, kar je starčka tako bolelo, da se je potegnil v samoto, kjer je umrl 29. junija l. 1909. v starosti 71 let.

(Dalje prih.)

Iz lovskega oprtnika.

† **Pavel pl. Mauser.** Po svoji iznajdbi mnogim lovcem znani glavni ravnatelj orožarne Mauser, dr. ing. Pavel pl. Mauser, je umrl v starosti 76 let dne 19. maja t. l. v Oberndorfu ob Neckarju, kjer se je rodil 27. junija 1838. l. kot sin puškarskega mojstra v državni puškarni v Oberndorfu, v katero je stopil tudi Pavel Mauser. Po dosluženi vojaških letih je delal v arzenalu v Ludwigsburgu. Mnogoštevilni modeli najrazličnejšega orožja so ga vzpodbudili, da se je lotil skupno s svojim bratom Viljemom izdelovanja vojaške puške za basanje od zadaj. Tako je nastala nemška vojaška puška modela 71. Nato se mu je posrečilo še več konstrukcij, ki so raznesle njegovo ime po vsem svetu. Ni je skoro države, ki bi ne bila imela ali ne bi imela njegovih pušk. Priljubljene so tudi njegove puške za zalaz.

O gozdnem jerebu. Kakor leta 1912., tako so bili tudi letos jerebi z izvalitvijo skoraj za 10 dni prej gotovi. Vplivalo je na to gotovo lepo in gorko vreme meseca aprila in le škoda, da smo imeli maja preveč dežja in premalo solnca, ker je slabo vreme za mala piščeta, ki potrebujejo veliko gorkote, gotova smrt. Čudno ni torej, da šteje kita od početka, ko se izležejo mladiči, navadno 6 do 9 glav; nato se pa krči število vedno bolj in dobro je, ako odrastejo 2 do 4. To velja seveda za slučaj slabega vremena.

Prvih 5 piščet smo našli v Breganjaricah dne 23. maja. Stara so bila okrog 2 do 4 dni. Dne 2. junija smo našli za Brdom 7 mladičev, ki so frčali že za meter od tal. Stari so morali torej biti najmanj 8 do 10 dni. Na Velikih plazih smo videli dne 4. junija okrog 5 piščet, starih tudi že kakih 10 dni. Dne 16. junija sem pa našel za Jevnašičo 3 piščeta, ki so bila stara okrog 1 meseca, zakaj bila so že večja od kosa ter so imela temnorjavo perje precej izraslo, spola pa ni bilo mogoče razločiti. Kokoš je bila že močno oguljena ter se je usedla z veliko težavo na brst nad piščeti. Ko sem opazoval, dobro skrit, na kakih 25 korakov z zanimanjem družino, je prepodil ogljar, s katerim sva odbirala drva za oglje, komaj 80 korakov nad menoj iz robidovine starega jereba, ki je okretno prifrčal navzdol po grapi ter se usedel komaj 10 korakov kraj mene na tla za posekan bukov štor. Spoznal sem takoj na svetlorjavi lisi na goltancu, v kateri je bilo še nekaj črnih peres, da je petelin. V repu in na perutih mu je manjkalo že precej peres ter je bil sploh oguljen in ne več svetlega perja, kakor je na primer spomladi ali jeseni. O tem sem popolnoma prepričan, da je bil res petelin, ker sem imel dovolj časa, da sem si ogledal celo družbo natančno. Vsaka pomota je izključena. To je moj

prvi slučaj, da sem našel petelina poleg piščet, čeravno sem opazoval vedno kolikor mogoče natančno vse kite mladih jerebov, kolikor sem jih dosedaj videl. Ako sem na primer prepodil kito jerebov, sem obhodil vedno okrog prepojenih še precej, da bi mogoče spodil še petelina. Zalezoval sem tudi, ako se je le dalo, prepojena piščeta ter gledal po petelinu, toda vse zaman. Kokoš sem pa večkrat opazil. Seveda je tudi lahko mogoče, da sem prepodil petelina, a ne spoznal, ker se posebno v mesecu juniju, ko se prično goliti, jako malo razločuje od kokoši. Oguljena liska na vratu se pa tudi težje opazi kakor pozneje, ko je lepo svetločrna. Vsak bode priznal, da je treba še jeseni pri lovu na jereba večkrat presneto dobro napenjati oči, da moremo z mirno vestjo zapaliti po zaželenem starcu.

Bržkone se jereb-petelin vedno nahaja pri družini ali vsaj blizu nje, lahko pa je tudi, da gre jereb, ko začne kokoš valiti, okrog veseljačit ter se vrne šele tedaj, ko so piščeta že nekoliko odrasla.

S tem se strinjajo vsi večji poznavalci jereba, kakor Rus Sabanjajev, Krüdenner, Wurm in drugi. Nasprotno pa trdijo tudi dobri lovci, kakor Büchner, v. Löwis, Grünkranz in mnogi drugi, da se petelin sploh nikoli ne nahaja pri družini. Profesor Valentinitsch pravi v svoji izvrstni monografiji, da leži resnica pri tej stvari nekako v sredini, da se torej pridruži petelin k družini, ko so piščeta že nekoliko odrasla, kar bode skoro gotovo tudi najbolj držalo.

Ako so si mnenja tako izvrstnih poznavalcev in lovcev jereba še vedno nasprotna, ne moremo smatrati stvari za definitivno rešene, ampak je treba še mnogo natančnega in zanesljivega gradiva iz vseh krajev že precej skršene domovine jereba, da bomo mogli končno izreči: „Tako je in nič drugače“. Tega pa ne bomo dosegli še tako kmalu, ker ima ta krasni ptič premalo prijateljev. Jaz ti pa ostanem, dragi ljubljeneec, zvest; kličem ti vesele pozdrave na solnčne poseke ter ti želim dober tek k rdečim jagodam in črnim borovnicam!

F. K.

Letošnji lov na peteline se je obnesel dobro. Padlo jih je precej. Med njimi jako lepi eksemplarji. Tako n. pr. je ustrelil, kakor nam poroča lovec Golob, na Planskem vrhu pri Jesenicah inženier Jörgensson dne 1. maja dobre 4 $\frac{1}{2}$ kg težkega petelina. Lov na ruševce pa peša pri nas od leta do leta. Ta prelepi ptič je izpostavljen velikim nevarnostim. Pa tudi lovci ga premalo čuvamo. Kar jih ne poberejo huda zima, snežni plazji ali pa roparice, pridejo pred lovčevno cev. Treba bi, da bi jih začeli nekoliko čuvati, sicer se nam lahko pripeti, da jih ne bomo več imeli v nekaj letih.

Mlade divje kokoši, stare nekaj dni, sem videl na Golovcu že 21. maja. Našel sem jih blizu pota, ki drži po vrhu Golovca iz Ljubljane na Orle. Ko sem prišel do njih, so stekli mladički — bilo jih je kakih osem — urno po resju na vse strani, glasno čivkaje. Starka je letala v skrbih zanje nizko pri tleh sem in tja, skakala po tleh z razprostrtimi perutmi ter se vedno oglašala. Mladiči so se poskrili medtem in utihnili. Tedaj je odletela mati nekoliko v stran in se pritisnila ob borovcu k tlom. Pripominjam, da ugaja Golovec zelo divjim kokošim. Spomladi, ko se bliža čas petja, se pomaknejo po večini proti Orlom. V dolini med Bizovikom in Orli jih poje po več vsako spomlad. Kakšen poje tudi bliže proti Ljubljani. Letos je pel prav nad Štepanjo vasjo. Po zimi se pa sploh drže bolj v prisojnih dolinah, ležečih bliže Ljubljane. Tačas jih vidimo dosti v onem delu Golovca, ki spada k ljubljanski občini, t.j. v neposredni bližini vojaškega strelišča, kjer jih prav nič ne moti pokanje vojaških pušk. Sploh opažamo veselo znamenje, da se širi divji petelin, ponos naših gozdov, vedno bolj v nižavje. Na Golovcu jih postrele zdaj vsako leto okrog 8—12, prvega pa so zapazili šele pred 15 leti. Prišli so zdaj že do Kočevja, kar bi si ne bil mislil nikdo pred nekaj leti. F. L.

O škodljivosti mačke. Deželna norišnica na Studencu pri Ljubljani ima precej polja, ki je s poslopji vred obdano okrog in okrog z zidovjem, staro ograjo nekdanjega Marmontovega zverinjaka. Na teh njivah je gneznilo vsako leto nekaj parov jerebic. Le lansko leto so izostale. Vzrok temu je bila mačka, ki so jo imeli predlanskim v norišnici in ki je neprestano zalezovala jerebice po polju to- in onostran zidovja. Svojim mladičem je prinašala skoro sleherni dan po eno ali dve mladi jerebici. Kar jih je bilo znotraj zidovja, je pobrala vse, one pa, ki so priletele čez ozidje, morda z namenom, da bi si poiskale med njim stalno bivališče, je preplašila, da ni bilo lani na omenjenem prostoru nobenega gnezda.

F. L.

Bela podlasica. V prvih dneh meseca marca smo imeli v Novem mestu krasno zabavo. Po njivah za justično palačo se je producirala s svojimi elegantnimi skoki čisto bela podlasica. Da so vsak čas po bližnji poti prihajali ljudje ali da je v bližini kaj zaropotalo, to je ni motilo prav nič. Samo za trenotek se je postavila na zadnji nogi ter pregledala okolico. Potem pa je zopet šlo, zdaj sem, zdaj tja. Kakor da bi ji bile vse te črte predpisane! Pa kako se ji je mudilo! Niti ene mišje luknje, niti ene krtine ni pustila pri miru. Časih je kar izginila v eni ali drugi ali si je pa nalašč izkopala luknjo, da je šla iskat plena vanjo. Ker me je živalica zelo zanimala, posebno ker se belih podlasic pri nas malo vidi, sem šel po mehki tratini neslišno proti njej. Kadar je pomirovala, sem se ustavil. Prišel sem ji prav blizu, ona pa mi je priskakala komaj pet korakov do nog. Ni me zapazila. Njene velike črne oči so se svetile iz bele glave kakor črni biseri. Črni konec repa je zelo čudno kontrastiral s snežnobelim životom. Krasna žival! Moral sem jo zapustiti. Odhajal sem neopažen. Kmalu nato zaslišim puškin pok. Ko pogledam na podlasičino torišče, vidim lovca, ki je tekkel proti kupu kolja. Mislim sem si: uboga žival, po njej je. Ali še preden priteče lovec do kolja, se nekaj zablika in podlasica zbeži vun po njivi. Lovec strelja drugič, podlasica pa izgine popolnoma zdrava v luknjo. Aha, si misli strelec, zdaj mi pa ne utečeš! Sem s tvojim lepim kožuhom! Nekaj časa je s kolom suval v luknjo, da bi spravil zverko iz nje. Ko pa to ni pomagalo, je najel delavca, ki je prekopaval zemljo daleč naokrog. Toda zvita podlasica je spodaj ob Krki kazala zijala ter učila vrlega lovca, kako si zna pomagati pred sovražniki.

I. B.

Kozorog. Švicarski „Zvezni zbor“ je dovolil 4000 frankov kot podporo pri poizkusih kozorogovega udomaćenja v švicarskih, zlasti v bernskih in engadinskih gorah. Švicarska zveza za varstvo narave šteje 25.000 članov.

Vprašanja in odgovori.

J. Cv. v L. pri Kr. Vprašanje: Imam 2 leti staro psico nemške kratkodlake pasme, ki je drugače prav dobra, le strelaplaha je postala vsled moje neprevidnosti. Lansko leto sem namreč streljal v sobi pri odprtem oknu s praznimi naboji; psica, ki je sedela zraven mene, je bila čisto mirna. Pomotoma pa sem izstrelil naboj, nabasan normalno s smodnikom. Silnega poka se je psica tako prestrašila, da je začela divjati po sobi semintja. Od tedaj se vedno boji strela. Če samo dvignem puško k licu, se že hoče skriti in zbežati. Kako naj jo odvadim strelaplhosti?

Odgovor: Dreser mora navaditi psa na strel, preden ga začne voditi na polje. Psi se namreč od začetka radi boje strela. Dosti jih je nagnjenih vsled nervozne

narave k streloplahosti. S psom, ki kaže količkaj strahu pred strelom, mora ravnati lovec posebno previdno. Če ne postopa z njim pravilno, t. j. če strelja v njegovi neposredni bližini, dasi ima pes še strah pred strelom, se razvije streloplahost pri psu lahko v toliki meri, da postane neraben za lov. Izprva se morda pri puku le strese in stisne rep plaho med noge, pozneje pa zadostuje samo pogled na puško, da jo ubere od lovca, čim dalje more. Tudi pri Vaši psiči je vzrok streloplahosti nepravilno ravnanje. Da jo navadite na strel, idite s tovarišem na polje ali na travnik. Psica naj ostane pri Vas, pomagač pa se naj oddalji s puško 200 do 300 korakov, da izstrelji par patron, basanih prav slabo s smodnikom. Če se boji psica tudi v tej razdalji strela, zlasti pa, če kaže pri drugem ali tretjem strelu več strahu kakor pri prvem, se mora tovariš odstraniti tako daleč, da ostane psica po strelu popolnoma mirna. Po vsakem strelu pobožajte in pohvalite psico! Kmalu se bo privadila toliko na strel, da bo streljal pomagač lahko vedno bliže in z močnejše basanimi naboji. Sami pa smete streljati šele takrat, kadar ne kaže več psica niti najmanjšega strahu pred strelom v svoji neposredni bližini. Ko se je psica vsaj nekoliko privadila strelu, se odstrani lahko pomagač z njo od Vas tako daleč, da Vas psica ne vidi. Vi greste na določeni prostor in ustrelite parkrat. Tovariš se Vam bliža, s psico na vrvi, medtem ko Vi streljate. Psica Vas kmalu zavoha, oziroma spozna in hoče k Vam. Vi jo kličete in vabite, pri tem pa včasih ustrelite. Tako bo psica kmalu spoznala, da ji ne stori pok ničesar žalega.

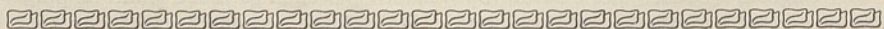
Če bi ne mogli že s tem postopanjem privaditi psice na strel, izkušajte v njej vzbuditi na lovu naravnost strelojarost. Po strelu, ko pade n. pr. jerebica, ji zakličite takoj: „Nesi!“ ali pa jo izpusťte takoj po strelu za obstreljenim ali zgrešenim zajcem. Sicer je tako lovčev ravnanje neodpustljiv greh, ker postane na ta način vsak pes v najkrajšem času strelojar, ko bi moral vendar obstati na strel in čakati povelja, da prinese divjačino, a pri streloplahem psu je treba napraviti v skrajnem slučaju izjemo, da ga privadimo strelu. Tudi drugače pozabi sčasoma na lovu marsikateri mlad pes, ki se sicer nekoliko boji strela, na strah pred strelom, če ima le veselje do lova in če ni že popolnoma pokvarjen. Pes pa, ki nima veselja do lova, tako ni vreden velikega truda dresure.

Kakor že omenjeno, moram ravnati s streloplahim psom jako lepo. Niti neprijazno ga ne smem nagovoriti radi tega, ker se boji strela, kaj šele, da bi ga kaznoval! Na ta način bi napako le še povečal. Važno je tudi, da je pes drugače temeljito dresiran, da dobi zaupanje in primerno spoštovanje do svojega gospodarja.

F. L.

S. K. v R. Vprašanje: Sosed občinskega lova je graščina K. Ta je kupila del gozda, spadajočega pod zakupljeno občino, tako da tvori kupljeni del podaljšek graščinske zemlje. Kdo ima pravico loviti po omenjenem kupljenem delu, ali graščina ali zakupnik občinskega lova?

Odgovor: § 2 dež. zak. z dne 27. septembra 1887. št. 27 se glasi: „Ako se izvrše med zakupno dobo občinskega lova na ozemlju občine take izpremembe, vsled katerih se združijo posamezni z drugim lovskim zemljiščem občine skupno v zakup oddani deli prostorno v zemljiško celoto najmanj 115 ha (200 oralov) ali pa se pridružijo takšnemu zemljišču, ki ima po § 5 cesarskega patenta z dne 7. marca 1849. l. (drž. zak. št. 154) že svojo lovsko pravico, tedaj je ustavljeno za dobo zakupa občinskega lova izvrševanje lastne lovske pravice na novo nastali zemljiški celoti, oziroma na delih, ki so bili priklopljeni k že obstoječemu zemljišču z lastnim lovom, in pripada lov na tem zemljišču občini“.

Astronomski koledar.

Avgust 1914

Katoliška imena		Dan	Solnca		Lune	
			vzhod	zahod	vzhod	zahod
Ščep ☿ 6. ob 1 h 40 m zj.	Vezi sv. Petra	S	1	4:36	7:35	4:35 pp. 11:56 zv.
	9. pob. Porcij.	N	2	4:37	7:34	5:41 zjutr.
	Najdba Štef.	P	3	4:39	7:33	6:32 zv. 0:55
	Dominik	T	4	4:40	7:31	7:09 2:08
	Mar. D. Snež.	S	5	4:41	7:29	7:36 3:26
	Gosp. izprem.	Č	6	4:43	7:28	7:57 4:44
	Kajetan	P	7	4:44	7:26	8:13 6:00
	Cirijak	S	8	4:46	7:25	8:27 7:12
	10. pob. Roman	N	9	4:47	7:23	8:40 8:21
	Lavrencij	P	10	4:48	7:21	8:53 9:28
Zadnji krajec ☾ 14. ob 1 h 56 m zj.	Tibur. Suzana	T	11	4:50	7:20	9:08 10:35
	Klara	S	12	4:51	7:18	9:26 11:44
	Hipolit in Kas.	Č	13	4:52	7:16	9:46 12:53 pp.
	Evzebij	P	14	4:54	7:15	10:13 2:02
	Vel. gosp.	S	15	4:55	7:13	10:50 3:10
	11. pob. Rok	N	16	4:56	7:11	11:39 4:12
	Liberat	P	17	4:58	7:10	zjutr. 5:05
	Helena, Joah.	T	18	4:59	7:08	0:41 5:48
	Ludovik Tol.	S	19	5:00	7:07	1:55 6:20 zv.
	Bernard	Č	20	5:01	7:05	3:16 6:45
Mlaj ☿ 21. ob 1 h 26 m pp.	Ivana Franč.	P	21	5:02	7:03	4:38 7:06
	Timotej	S	22	5:04	7:01	6:05 7:24
	12. pob. Fil. B.	N	23	5:05	6:59	7:24 dp. 7:41
	Jernej	P	24	5:07	6:57	8:48 7:57
	Ludovik	T	25	5:08	6:55	10:13 8:17
	Cefirin I.	S	26	5:10	6:53	11:39 8:40
	Jožef Kalas	Č	27	5:11	6:51	1:04 pp. 9:12
	Avguštin	P	28	5:13	6:49	2:25 9:53
	Obgl. sv. Jan.	S	29	5:14	6:47	3:35 10:49
	13. pob. Roz. L.	N	30	5:15	6:45	4:31 11:56
Prvi krajec ☾ 28. ob 5 h 52 m zj.	Rajmund	P	31	5:17	6:43	5:11 zjutr.

Dolgot dneva: Od 14 h 59 m do 13 h 26 m.

Mala oznanila.

Kupi se živ srnjaček. Ponudbe na O. Wölflinga, Bled na Gorenjskem.

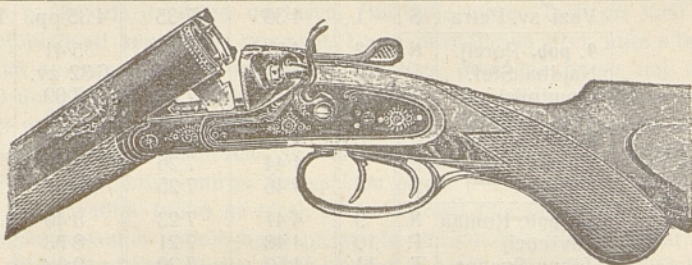
Prodám 3 čistokrvne po 6 tednov stare istrske brake, resaste, bele dlake, katerih starši so bili diplomirani ter so izvrstni gonjači. Prodám tudi popolnoma udomačeno 3 mesece staro lisico. Cena po dogovoru. Poizve se pri lastniku Iv. Kralju, lovcu v Domžalah.

Kupi se 2—3 leta star, dober brak. Cena ne sme biti pretirana. Ponudbe sprejema uredništvo „Lovca“.

Prodám 10 mladih belobarvnih brakov istrske pasme. Starši so izborni. Cena mladiču 20 K. Ludovik Modic na Bloški polici pri Rakeku.

: Prva boroveljska orožjetvorna družba :

≡ **PETER WERNIG,** ≡
BOROVlje, KOROŠKO

Izdeluje najnovejše in priznane prvovrstne lovske puške vseh sestav za zrnje in kroglo z najboljšim strelnim učinkom. Bogata zaloga Browning-, Steyr- in drugih avtomatičnih pištol, samokresov, zračnih pušk, sploh vsega v puškarsko stroko spadajočega orožja.

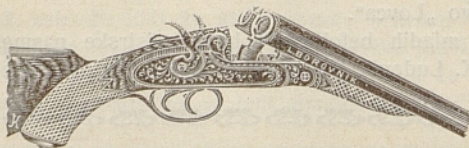
Popravila. — Strelivo. — Ceniki.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah na Koroškem,

priporoča najmodernejše puške za lov (dvocevke, risanice, trocevke i. t. d.), dalje Mannlicher-repetirke z najboljšim strelnim učinkom, pripravne za lov, Mannlicher-Schönauer-repetirke, Browning-pištrole

kakor tudi pištrole sistema „STEYR“, kroglja 6.35 in 7.65, po prvotnih cenah.

Priporoča se tudi za izdelovanje novih kopit in cevi. — Popravlja in prenareja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

Fr. Ševčik, puškar,

Ljubljana,

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov lastnega izdelka in najnovejšega sistema kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno priporočam svoje širom znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik. **Novo!** Avtomatične Browning-puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom. Avtomatične Browning- in Steyr-pistolet. **Velika zaloga vseh lovskih potrebščin** po najnižji ceni. Popravila in naročila izvršujem točno in zanesljivo.

 Ceniki na zahtevo zastoj in poštnine prosto.

Svoje cenjene odjemalce prosim vljudno, da izvolijo pri naročilih patron natančno označiti kaliber puške, št. šiber in pa, ali žele navadni ali brezdimni smodnik.

Pozor g. lovci!

Za nagačenje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA,

V LJUBLJANI, Tržaška cesta št. 22.

Fina, strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. — Na željo odnašam in donašam tudi sam domov. — Naročilo z dopisnico zadostuje.

Kavarna Evropa

v Ljubljani, Dunajska cesta,

je shajališče članov „Slovenskega

lovskega društva“.

Konfekcijska trgovina

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica 9,

priporoča lovcem svojo bogato zalogo vsakovrstnih oblačil.

I. KETTE, Ljubljana,

Franca Jožefa cesta št. 3

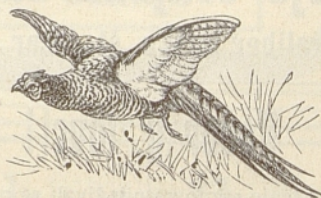
Specijalna trgovina klobukov, čepic, kravat,
perila, sploh vseh modnih in športnih predmetov.

Vsakovrstne potrebščine za lovce.

Žive

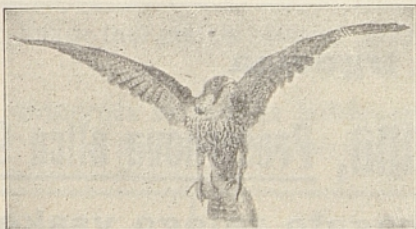
jelene, srne, zajce, kunce,
fazane, jerebice kakor tudi
vse vrste druge divjačine

prodaja v svrhu osveženja krvi

Edvard Mayer v Dunajskem Novem mestu, Schneeberggasse 10.

Zlasti opozarja na nasadna jajca vsakovrstne perutnine. — Za živ
prihod divjačine in za svežost jajc jamči. — Cene nizke.

Prvovrstna tvrdka. — Cene nizke.
Mnogo odlik. priznanj.

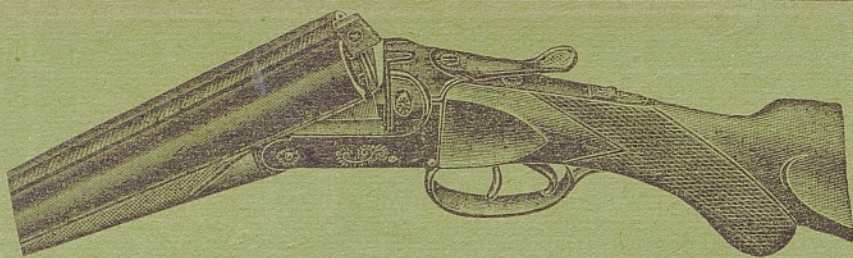
V. HERFORT,

zoolog. preparator,

LJUBLJANA,

Vrazov trg 1 — Sv. Petra nasip 71,
se priporoča za prepariranje vseh
vrst živali, montiranje rogov, izdelo-
: vanje vseh vrst kož za preproge. :

F. K. KAISER, puškar v LJUBLJANI,
Šelenburgova ulica 6,

priporoča svoje puške, samokrese, avtomatične pištole in
lovske priprave. Popravila po nizki ceni. Topič „Salut“.

Umetni ogenj.

Pišite po novi cenik!

C. kr. prodaja smodnika.

JOSIP ROJINA, Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3

Krojaški modni salon za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstne športne in lovske obleke ter lovske uniforme.

V zalogi ima vedno najnovejše blago prvovrstnih tvornic.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

Tiskarna in litografija

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

se priporoča v izvršitev vsakovrstnih v
to stroko spadajočih del.

Vinska trgovina PETRA STEPICA v Šiški pripo-
roča svojo veliko zalogo vina
najboljše kakovosti po nizkih cenah.

Vino razpošilja v lastnih
: sodih na vse postaje. :

Kmetska posojilnica ljubljske okolice v Ljubljani,

r. z. z n. z.

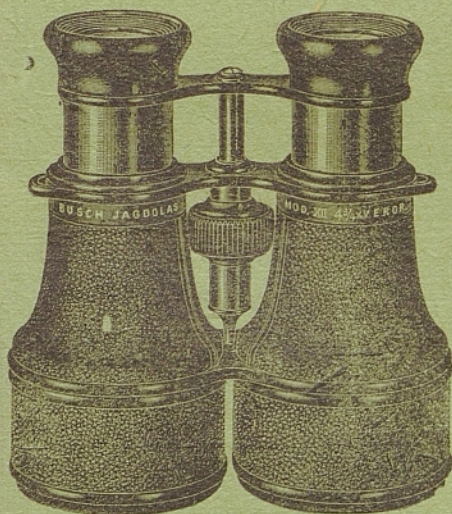
obrestuje hranilne
vloge po

4 $\frac{3}{4}$ 0/0

brez odbitka rent-
nega davka.

Sprejema vloge na **tekoči račun** s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Rezervni zaklad: nad pol milijona kron.
Hranilne vloge: dvajset milijonov kron.

Cena 80 kron.

Novost!   **Novost!**

Pozor gg. lovci!

Najnovejši in najizbornejši daljnogled sedanosti je

Busch-ov

daljnogled mod. XII,

katerega si naj nabavi vsak lovec. Omenjeni daljnogled vsebuje vse optične vrline v najvišji meri in je osobito za lov in šport zaradi svoje izvanredno velike svetlobne moči neprekosljiv in kot nočno steklo naravnost očarujoč.

Povečanje	4 $\frac{3}{4}$ krat.
Vidno polje v razdalji 1000 m	105 metrov.
Objektivski prerez	53 mm,
Svetlobna moč	132
Teža	450 gramov.

Specijalist za očale in nanosnike. Velika zaloga toplomerov, barometrov, mer za višino, kompasov, daljnogledov: Zeiss, Busch, Goerz — Ceniki brezplačno! — Bogata zaloga ur, zlatnine in srebrnine. — Tovarniška zaloga gramofonov in plošč.

Fr. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg
števil. 9.